

La narrativa dominant

Les anàlisis de l'efervescència de l'independentisme català d'aquests últims anys s'han mostrat molt coincidents a l'hora d'assenyalar-ne els principals factors desencadenants i dinamitzadors. Més o menys successivament: les consultes populars iniciades el juny del 2009 a Arenys de Munt; la sentència, un any després, del Tribunal Constitucional contra l'Estatut aprovat el 2006; la manifestació multitudinària del juliol del 2010 contra aquella sentència; la constitució de l'Assemblea Nacional Catalana (març del 2012), després de mesos de treball preparatori; el punt d'inflexió de la gran manifestació de l'Onze de Setembre del 2012; el gir sobiranista que, arran d'aquella manifestació, impulsa Mas a l'interior de CiU; la gran capacitat de convocatòria, d'enquadrament transversal i d'iniciativa mostrada per la mateixa ANC, Òmnium i el teixit associatiu i ciutadà; el manteniment sistemàtic d'una actitud negadora, amenaçadora i intransigent per part de l'Estat; l'èxit mobilitzador de la Via Catalana del 2013 i la gran V del 2014; l'acumulació de posicionaments públics en defensa del dret a decidir del poble català; l'acord polític de finals del 2013 per convocar la consulta; l'acte de desobediència democràtica contra l'Estat que, malgrat totes les limitacions, va suposar la jornada del 9 de novembre passat...

Que aquesta efervescència no hagués estat anticipada –tret d'alguna excepció, com Carod en el llibre 2014– ha fet que l'atenció es concen-

trés en els factors recents que han estimulat de manera directa la gran participació ciutadana en el procés. Però aquesta mirada tan acostada al present polític i a les seves fites més destacades, o a la crisi econòmica i els seus efectes devastadors, ha suposat, en contrapartida, deixar en un lloc secundari els altres factors històrics i polítics fonamentals. Els de més llarga durada i d'evolució més lenta; els més estructurals, aquells que revelen les sacsejades socials més profundes i que haurien creat les condicions que acabarien fent possible la ràpida articulació i el creixement sobtat del moviment. Per això mateix, per l'evidència d'aquest desequilibri entre el que és immediat i el que és determinant, no és gens casual que *La formació d'una identitat*, de Josep Fontana, sigui merescudament un dels llibres més comprats i



JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

regalats aquests dies. La perspectiva històrica i la reflexió teòrica poden contribuir a la qualificació de la política en els moments més decisius.

La identitat –individual o col·lectiva– és un procés permanent de construcció i reajustament del sentit. Davant de moviments socials de ràpid desenvolupament,

com el procés català per la independència, l'avantatge de disposar d'uns bons relats del que és immediat és que la majoria de persones involucrades hi troben l'explicació que dóna sentit a l'itinerari vital triat. El relat general inclou els punts de referència que han acompanyat i influït les decisions particulars, els reajustaments de la pròpia identitat. La narració del passat immediat conté destacats alguns episodis acabats de viure, subratlla el valor del propi protagonisme i afirma els

vincles entre les persones i el moviment. El risc és que, massa deslliats d'una mirada històrica de més abast, determinats fets rellevants quedin restrictivament atribuïts a causes merament conjunturals, o al valor excepcional atorgat a determinades decisions, propostes, esdeveniments o protagonismes.

Convé que la narració dominant sobre el procés català vagi agafant gruix i adoptant contextos d'interpretació més amplis. Que incorpori un ventall més obert de mirades i anàlisis. Que consideri les vicissituds de l'homologació política i intel·lectual de l'independentisme català. Que avaluï les transformacions socials i culturals que, en el lapse d'una generació, han provocat el desplaçament de les velles classes dirigents i l'emergència de nous actors socials capaços d'encapçalar el procés. Ens convé passar de la temptació de la simplicitat al reconeixement de la complexitat. De la metàfora del tronc únic a la de la "mata de jonc".

En plena ressaca del 9-N, inventariades les posicions, la política catalana sembla provisionalment atrapada en el moment i l'espai de la tàctica. Per això cal elevar el punt de mira i abastar més camp de visió; enrerer i endavant. Eixamplar i actualitzar la perspectiva d'on venim, i la d'on volem arribar. I deixar que sigui l'estratègia la que relativitzi i reorienti la tàctica. Ara cal obtenir un mandat democràtic per continuar avançant. Aquest mandat només és possible per la via d'unes eleccions. I aquí és on som, pendents d'aquestes eleccions, i de guanyar-les.

No és gens casual que 'La formació d'una identitat', de Josep Fontana, sigui un dels llibres més comprats i regalats aquests dies

La política catalana sembla atrapada en la tàctica. Hem d'eixamplar la perspectiva d'on venim i la d'on volem arribar



LAMARTARILE